

Pogovarjamo se o ustavi

Nadaljevanje s 1. strani

zadevne kompetence, s tem pa tudi odgovornosti delijo na dva relativno obsežna in več ali manj ločeno delujoča organa. Pri tem je treba upoštevati tudi racionalizacijo procedure v nič manjši meri pa tudi finančni moment. V zvezni ustavi take delitve ni. V tem pogledu naj bi se republiška ustava približala zvezni ustavi.

Pretrgli naj bi tudi vprašanje, če je tudi v republiki — podobno kot v zvezi — potrebno posebno predsedstvo SRS. V osnutku predvidene agende tega predsedstva bi namreč prav lahko — podobno kot doslej, vendar z nekaterimi modifikacijami dosedanjih pristojnosti — opravljalo predsedstvo republiške skupščine.

Razpravljalci so menili, da je osemindnevni rok od objave pa do začetka veljavnosti zakonov, ki ga določa 253. člen republiškega osnutka, vsekakor prekratek. Treba je namreč upoštevati običajne zamude pri dostavi uradnih listov naročnikom, tako da ti nimajo na voljo niti teh osmi dni. V tem času pa je treba novi predpis preštudirati in z njim marsikdaj uskladiti ne samo operativno poslovanje, marveč tudi številne statute, sporazume, dogovore, pravilnike in podobno. Često so zaradi razlage novega predpisa potrebni celo seminarji in podobno. V tako kratkem času pa vsega tega ni mogoče opraviti. Zato naj bi bil minimalni rok vsaj 15 dni, v upravičenih primerih pa še daljši.

V 23. členu in tudi v drugih členih republiškega osnutka, ki govorijo o zakonskih ukrepih zoper TOZD in OZD, pogršajo razpravljalci tudi situacijo, ki je predvidena v dosedanjem XXVII. republiškem amandmaju, namreč, če se delavci ne ravnaajo o osnovah in merilih, ki jih določajo samoupravni sporazumi ali družbeni dogovori oziroma če takšnih sporazumov ni. Zato naj bi se v ustavo vključila tudi omenjena situacija, ker bo sicer v praksi lahko prišlo do nepotrebnih dilem, včasih pa tudi do izigravanja.

V 87. členu republiškega osnutka, ki govori o možnosti, da se v določenih primerih lahko z zakonom določi obveznost ustave samoupravne interesne skupnosti, bi moralo biti tudi povedano, kdo je nosilec oziroma kdo so nosilci take obveznosti in sankcije, če jo ne izpolnijo. V zvezi s tem členom so se tudi pojavili pomisleki, ali je takšna z zakonom ustanovljena interesna skupnost sploh še samoupravna skupnost. Menili so, da o samoupravnih interesnih skupnostih ne moremo več govoriti, marveč gre za specifično interesno skupnost, ki ima drugačen status kot tiste, ki so resnično ustanovljene na samoupravni podlagi. To bi moralo biti v ustavi razčiščeno, ravno tako pa tudi povedano, da gre začasno rešitev, in do kdaj lahko tak režim traja.

Glede samoupravnih sodnih organov, ki jih predvidevajo 280. člen in naslednji členi, so razpravljalci izrazili bojazen, da ne bi doživeli podobne usode, kot so jo nekdanji tako propagirani poravnalni sveti. Zato bi bilo treba čimprej sprejeti ustrezne zakone s tega področja, kjer bi bilo točno povedano,

kje se ustanavljajo, kdo jih ustanovi, kakšne so njihove pristojnosti, kateri spori oziroma zadeve pridejo obvezno pred nje, v kakšnem odnosu so do rednih sodišč in podobno. Izdaja teh zakonov pa bi morala biti bolj jasna, kot je to v osnutku, predvidena že v ustavi.

Kar se tiče osebne odgovornosti, so razpravljalci z odobravanjem sprejeli zadevne določbe v republiškem osnutku. Zlasti to velja za 105., 109., 121 in 246. člen. Vendar naj bi bila ta odgovornost v ustavi še bolj določno opredeljena, in sicer tako, kot je bila v resoluciji zvezne skupščine iz leta 1971 o odgovornosti novilcev samoupravnih ter drugih družbenih in javnih funkcij. V ustavo naj bi se iz omenjene resolucije sprejeli ti-le odstavki:

»V predpisih družbeno-političnih skupnosti in v splošnih aktih organizacij združenega dela in njihovih asociacij ter drugih samoupravnih organizacij je treba določiti, katera dejanja oziroma katere opustitve nosilcev funkcij bi morale biti podlaga oziroma razlog, da se sproži postopek in ugotovi odgovornost in ob katerih pogojih. S predpisi družbeno-političnih skupnosti in s splošnimi akti organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij je treba ustvariti možnosti za obvezno in takojšnjo sprožitev postopka in za sam postopek po pristojnih organih. Organizacija združenega dela, ki jo družbeni ali pravosodni organi opozorijo na pojave kršenja zakonov, slabosti, opustitve in vzroke kaznivih dejanj ter druge škodljive dejavnosti, je dolžna ta vprašanja obravnavati v ustreznih samoupravnih organih. Predstavnika telesa in samoupravni organi v organizacijah združenega dela morajo vselej, kadar je njihovo delo in delo posameznih funkcionarjev javno kritizirano ali je predmet pripomb, to obravnavati, zavzeti svoje stališče, sprejeti potrebne sklepe in o tem obvestiti javnost.«

Razpravljalci so izrazili pomislek, ali je prav, da je v osnutku izpuščena določba sedanjega XXX. republiškega amandmaja, da lahko postane neki družbeni dogovor splošno obvezen za vse podpisnike samoupravnih sporazumov, če se ti ne ravnaajo po načelih in merilih družbenega dogovora. Po besedilu sedanjega osnutka je družbeni dogovor obvezen le za njegove neposredne podpisnike (običajno so to izvršni svet, zbornica in sindikat), za vse druge pa ima le pomen nekakšnega političnega priporočila ali resolucije. Izkušnje glede takih priporočil in resolucij pa so vse prej kot vzpodbudne.

Uskladiti je treba tudi neso-glasje med 101. členom osnutka zvezne ustave ter 127. členom osnutka republiške ustave. Po zveznem osnutku se statut krajevne skupnosti sprejema z referendumom, po republiškem osnutku pa po razpravi v SZDL na način, ki ga določa občinski statut.

Osnutek republiške ustave ne omenja več zborov občanov. Razpravljalci niso jasno, na kakšen način in na kakšnih forumih se bodo sprejemali tisti sklepi oziroma uresničevali interesi občanov, ki so bili doslej v pristojnosti teh zborov.

VIDOVIČ JOŽE

VODMAT: Razprava o osnutku zakona o stanovanjskih razmerjih

Krajevne skupnosti: o ustavah

V vseh osmih krajevnih skupnostih v občini Center so že začeli ali pa bodo te dni razpravljalci o ustavnih spremembah. Na sestanke skušajo privabiti čimveč ljudi, saj bodo na teh sestankih razpravljali tudi o statutih krajevnih skupnosti.

Poleg teh razprav, ki jim posvečajo sedaj največjo skrb, gradbeni odbor krajevne skupnosti Ajdovščina razpravlja tudi o dozidavi in rekonstrukciji osnovne šole Prežihov Voranc. Pogovarjajo se tudi o lokaciji za vzgojnovarstveni zavod na Ajdovščini, ki je predviden do leta 1975. Na Ajdovščini upajo, da bo te dni dokončno odločeno, kako bo s Puharjevo ulico. Do konca leta nameravajo popraviti oziroma urediti tudi še nekaj ulic in pločnikov in pa semaforizirati prehod za pešce na Cankarjevi oziroma Prešernovi cesti.

Krajevna skupnost Kološevci je o ustavnih spremembah razpravljala 20. septembra. Člani socialne komisije pa sedaj ocenjujejo oziroma pregledujejo slaba stanovanja na območju krajevne skupnosti. Ugotoviti želijo tudi, kakšno je socialno stanje nekaterih starejših ljudi na njihovem območju.

Tudi na Prulah se temeljito pripravljajo na sestavo statuta krajevne skupnosti, obravnavajo občinski in mestni statut.

V krajevni skupnosti Stari Vodmat te dni dograjujejo otroško igrišče, ki bo zraslo poleg športnega igrišča ob Potrčevi ulici. Postavili so že igrala in klopi, urediti morajo še zemeljska dela. S pomočjo krajevne konference SZDL bi radi pomagali mladinskemu klubu, da bi izdelal program kulturnega in zabavnega življenja.

Za letos imajo v programu tudi ureditev pločnikov ob Bohoričevi, Slajmerjevi in Malenškovi ulici. Njihova socialna služba pa sestavlja sezname ljudi, ki so potrebni zimske pomoči.

Na Taboru so 24. septembra razpravljali o ustavnih spremembah. Pripravljajo se tudi na obravnavo družbenega dogovora o poslovnih in etičnih normah, pravicah in obveznostih ter sodelovanju potrošnikov in delavcev združenega dela.

S pomočjo občinske skupščine nameravajo urediti tudi del Tabora in Friškovec, kjer je še vedno makadam in še ni pločnikov.

V krajevni skupnosti Gradšče bodo prav tako začeli z raz-

pravami o ustavnih spremembah.

Razen o ustavi tudi v krajevni skupnosti Poljane razpravljajo o potrošniških svetih, ki pa naj bi bili zgrajeni na novi osnovi, o zimski pomoči posameznim članom krajevne skupnosti o skrbi za socialno ogrožene ljudi in o domu za ostarele.

V Stari Ljubljani so imeli v začetku septembra skupen sestanek sveta krajevne skupnosti in izvršnega odbora krajevne konference SZDL, kjer so obravnavali osnutke zakonov, govorili so o stanovanjski skupnosti in stanovanjskih razmerjih in o problematiki, ki je trenutno najbolj pereča.

Glede na ustavne spremembe so že pred dopusti obvestili vse člane krajevne skupnosti s posebnim pismom, naj se pripravijo na javno razpravo. 20. septembra so na seji IO krajevne konference SZDL obravnavali kot glavno točko priprave na javno razpravo o osnutku obeh ustav.

Ker so imeli 27. septembra manevre SLO in civilne zaštite skupaj s krajevnimi skupnostima Poljane in Prule, bodo začeli z javno razpravo prve dni v oktobru.

S. V.

Počitnice z Zavodom za počitniška letovanja

Zavod za počitniška letovanja občine Center slavi letos desetletnico obstoja. Zavod organizira počitniška letovanja za predšolske in šolske otroke in socialne podpirance. Iz leta v leto je več zanimanja za tovrstna letovanja, saj imajo starši za čas letovanja otroke »dobro spravljene na varnem«.

Direktorica Zavoda Julija Stojšin nam je povedala, da je letos letovalo preko Zavoda za počitniška letovanja 19 odstot-

kov vseh otrok v občini Center. Največ jih je bilo z osnovne šole Prule (24 odstotkov vseh otrok) in iz Vzgojno varstvenega zavoda Prule (40 odstotkov vseh otrok). Vsega skupaj je letos letovalo 3.000 otrok.

Če se še nekaj časa zadržimo pri številkah ugotovimo, da je letos letovalo 374 predšolskih otrok, kar je 50 več kot v lanskem letu, šolarjev pa je bilo 764, kar je 167 več kot lani. Poleg otrok iz občine Center je letos letovalo tudi 23 otrok iz občine Šmarje pri Jelšah.

Šolarji so z Zavodom na počitnicah v Savudriji ali v Gorjah pri Bledu 21 dni, predšolski otroci 14 dni, starostniki in udeleženci šole v naravi po 10 dni. Zanimivo je, da 60 odstotkov vseh otrok, ki letujejo z Zavodom, obiskuje prvi, drugi ali tretji razred osnovnih šol.

Prvo skupino otrok pošljejo na letovanje v Savudrijo že 9. maja, zadnja pa 17. septembra zaključijo z letovanjem. V Gor-

jah začnejo z letovanji 26. maja, končajo pa 28. avgusta.

Čeprav imajo v Gorjah odlične pogoje za letovanje, lep bazen in druge ugodnosti, je veliko več zanimanja za letovanje v Savudriji, kjer imajo prostor za 370 otrok, v Gorjah pa za 100.

Zavod za počitniška letovanja vsako leto že meseca marca razpošlje obvestila o letovanjih v istem letu in začne z zbiranjem prijav. Če imajo prostor, vzamejo na letovanje tudi otroke iz drugih občin.

Letos je dobilo regres oziroma olajšave pri plačevanju celotnega zneska za letovanje 430 otrok. Tritedenski penzion stane namreč 680 dinarjev.

Starši so s takim načinom letovanja svojih otrok zelo zadovoljni. Njihovi otroci so na letovanju pod skrbnim varstvom vzgojiteljice in vzgojiteljev. Vsaka vzgojiteljica ima približno 15 šolskih otrok, predšolskih pa 10 do 12.

S. V.